УТВЪРДИЛ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА ДФ"ЗЕМЕДЕЛИЕ"
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО: (П)
(ЯВОР ГЕЧЕВ)

(Дата на утвърждаване: 31.05.2023 г.)

У К А З А Н И Я

за прилагане на схема за държавна помощ
"Помощ за компенсиране разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на Доматен миниращ молец - *Tuta absoluta* Meyrick (Lepidoptera)"

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Правно основание:

1.1. Чл. 26, параграф 2, буква „а" и буква „б", i и параграф 9, буква „б" от Регламент (ЕС) 2022/2472 на Комисията от 14 декември 2022 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (Регламент 2022/2472);

1.2. Чл. 12, ал. 1 и ал. 2, т. 1, буква "а" от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП);

1.3. Национална програма от мерки за контрол на доматен миниращ молец - *Tuta absoluta* Meyrick (Lepidoptera) (Програмата), одобрена със Заповед № РД 12-8/21.03.2012 г. на министъра на земеделието, изменена със Заповеди № РД 12-13 от 23.04.2012 г. и № РД 12-8/31.03.2015 г. на министъра на земеделието.

1.4. Чл. 30 от Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи.

1.5. Решение на Управителния съвет (УС) на ДФ „Земеделие", Протокол № 214 от 16.05.2023 г.

2. Цел на помощта – ограничаване загубите на продукция, причинени от вредителя Доматен-миниращ молец-*Tuta absoluta*, по зеленчукови култури, отглеждани в оранжерии.

3. Помощта се предоставя под формата на компенсиране на част от разходите на земеделските стопани, отглеждащи домати в оранжерии, по закупуване на продукти и средства за растителна защита за контрол и ликвидиране на вредителя по културата домат.

При доказано от Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), с лабораторен анализ, масово намножаване на вредителя по други зеленчукови култури (пипер, патладжан, картофи), отглеждани в оранжерии, помощта се предоставя и за тях.

4. Ползватели

4.1. Помощта се предоставя на микро-, малки и средни предприятия - земеделски стопани**,** отговарящи на следните условия:

- да са регистрирани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани;
- да отговарят на определението и условията за микро-, малки и средни предприятия, съгласно Приложение I от Регламент (ЕС) 2022/2472;
- да нямат изискуеми задължения към Държавен фонд „Земеделие" (ДФЗ);
- да нямат изискуеми публични задължения към държавния бюджет;
- да отглеждат домати (зеленчуци) в оранжерии.

Помощта се предоставя след представена декларация от земеделския стопанин за присъствие на неприятеля и за необходимостта от извършване на действия по ограничаване на причинените от него загуби по продукцията.

4.2. Бенефициери на помощта са земеделски стопани, отглеждащи зеленчукови култури (домати, пипер, патладжан и картофи) в оранжерии с размер на площта над 1 дка (0.1 хектара), като отглежданите култури е необходимо да са засадени и да са във вегетация или плододаване**.**

5. Срок на прилагане: от датата на получаване на окончателния номер на помощта в регистъра на държавните помощи на Европейската комисия до 31.12.2029 г. (съгласно чл. 64 от Регламент (ЕС) 2022/2472).

6. Максимален интензитет на помощта:

Земеделските стопани се подпомагат до 100 % от разходите по закупуване на продукти и средства за растителна защита за контрол и ликвидиране на нашествието от доматен миниращ молец - Tuta absoluta в оранжерии за домати (зеленчуци), но **не повече от 3 500 лв./хектар, с включен ДДС.**

7. Бюджет:

7.1. Максималният бюджет на помощта през 2023 г. е **500 000 лв.**

Размерът на помощта за всяка година (годишен размер) се определя в годишния бюджет на Държавен фонд „Земеделие" (ДФЗ) и се предоставя след решение на УС на ДФЗ в рамките на максималния бюджет.

7.2. Когато сумата на заявените средства надхвърля размера на определения годишен бюджет, се определя коефициент на редукция, с който се преизчислява размера на помощта на всеки заявител.

8. Приемливи разходи

8.1. С помощта се покриват част от разходите по закупуване на продукти и средства за растителна защита за контрол и ликвидиране на доматен миниращ молец, утвърдени в Програмата, в т.ч.:

8.1.1. Феромонови уловки за контрол/улавяне на доматен миниращ молец, вкл. капан и феромони;

8.1.2. Биологични агенти – за биологичен контрол на доматен миниращ молец;

8.1.3. Продукти за растителна защита, разрешени в Република България за контрол на доматен миниращ молец *Tuta absoluta*.

8.2. Подпомагат се **до 350 лв./дка с ДДС (3 500 лв./хектар с ДДС) годишно** от разходите по закупуване на горепосочените продукти и средства за растителна защита, само за домати (зеленчуци) отглеждани в оранжерии.

Посоченият размер на помощта (ставката) е на площ, годишно, без значение от броя на отгледаните реколти.

8.3. Продуктите за растителна защита следва да са закупени от лица, които са търговци по смисъла на Търговският закон, притежават удостоверение за търговия с продукти за растителна защита и разполагат с обекти за търговия, на основание чл. 91, ал. 1 от Закона за защита на растенията и са включени в публичен регистър на БАБХ, на основание чл. 6, ал. 1 от Закона за защита на растенията.

Средствата за растителна защита могат да са закупени и от лица, които са търговци по смисъла на Търговският закон.

8.4. С разрешаването на всеки нов продукт за растителна защита, за контрол на доматен миниращ молец, компетентният орган в областта на растителната защита – БАБХ актуализира и публикува на своя интернет сайт информация, относно допустимите за употреба продукти за растителна защита, съгласно "Национална програма от мерки за контрол на Доматен миниращ молец - Tuta absoluta Meyrick (Lepidoptera)".

8.5. Съгласно чл. 6, параграф 5, б. „д" от Регламент (ЕС) 2022/2472 за помощите за компенсиране на разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията не се изисква стимулиращ ефект или се счита, че притежават такъв, поради което се приемат разходи за продукти за растителна защита, които са извършени през текущата година, в срок, определен в Указанията за прилагане.

9. Недопустими разходи за подпомагане

9.1 Разходи за продукти за растителна защита, които не са разрешени за пускане на пазара и употреба на основание чл. 44 и чл. 45 от Закона за защита на растенията и които не са

включени в регистъра на продуктите за растителна защита, за които е издадено разрешение за пускане на пазара и употреба**,** на основание чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за защита на растенията**;**

9.2. Разходи за продукти и средства за растителна защита, които не са предвидени като допустими за употреба в Програмата (Всички продукти за растителна защита, които са разрешени за употреба срещу вредителя доматен минираща молец се считат за неделима част от Програмата, на основание Заповеди на министъра на земеделието по т.1.3. от Раздел I);

9.3. Данъкът върху добавената стойност (ДДС) не е допустим за подпомагане, освен в случаите, когато не подлежи на възстановяване съгласно законодателството в областта на ДДС;

9.4. Разходи за продукти за растителна защита, които не са направени през текущата година;

9.5. Разходите за продукти и средства за растителна защита за домати (зеленчуци) отглеждани на открито (полско производство).

II . РЕД И ДОКУМЕНТИ ПРИ КАНДИДАТСТВАНЕ

1. Земеделският стопанин подава заявление за подпомагане по образец, генерирано от Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), в Областната дирекция (ОД) на ДФ "Земеделие", отдел „Прилагане на схеми и мерки за подпомагане" (ПСМП) **по постоянен адрес** на физическото лице *(при кандидатстване на ФЛ)* и по седалището на едноличния търговец или юридическото лице *(при кандидатстване на ЕТ и ЮЛ)*.. Кандидатства се лично или чрез упълномощено лице, след представяне на нотариално заверено пълномощно по образец, изготвен от ДФЗ. В заявлението се декларира: площта за кандидатстване; обстоятелството, че попадат в категория микро-, малки и средни предприятия; наличие/липса на друго публично финансиране за заплащане на продукти и средства за растителна защита за контрол на доматен минираща молец; регистрация по ЗДДС.

2. Съпътстващи документи към заявлението за подпомагане:

2.1. Извлечение от Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) или анкетен формуляр *(в случай на неочертаване на площите в ИСАК)* за обработваните площи.

2.2. Извлечение от регистър по Наредба 3 от 1999 г., удостоверяващо актуална регистрация за земеделския стопанин *(изготвя се служебно след проверка от служител на съответната ОД на ДФ "Земеделие")*;

2.3. Разпечатка от проверка за наличие или липса на публични задължения към държавния бюджет, от официалната интернет страница на НАП, удостоверяваща наличие или липса на публични задължения към държавния бюджет. Проверката се извършва служебно към момента на кандидатстване и към момента на представяне на документите по т. 1 и т. 2 на Раздел III от настоящите указания. В случай на наличие на задължения, ОД на ДФ „Земеделие" изпраща уведомително писмо, като се дава срок от 10 дни от датата на получаване на писмото от страна на бенефициера да се погасят задълженията. При неизпълнение, заявлението се отхвърля и бенефициерът не подлежи на подпомагане.

2.4. Решение на компетентния орган на управление на юридическото лице за ползване на помощта;

2.5. Удостоверение за актуална банкова сметка, по която ще бъде преведена сумата;

2.6. Попълнена/и декларация/и (по образец), относно размера на нападнатите площи и вида на културата, заверена от Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ);

2.7. При масово намножаване на вредителя по други зеленчукови култури (пипер, патладжан и картофи), се предоставя предписание от ОДБХ за необходимостта от извършване на действия по предотвратяване разпространението на неприятеля, което е на база резултат от лабораторен анализ за идентификация на неприятеля при съответната зеленчукова култура (Растителната проба с наличен вредител се взема от инспектор от ОДБХ и се изпраща за анализ в Централна лаборатория по карантина на растенията.).

2.8. Пълномощно по образец (нотариално заверено), в случай на кандидатстване чрез упълномощено лице.

3. ДФЗ извършва документална проверка за верността на информацията, предоставена от кандидата за подпомагане, както и за спазването на изискванията за допустимост на заявлението.

III. РЕД И ДОКУМЕНТИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩТА

1. Земеделският стопанин представя пред териториалната структура на ДФЗ **оригинал и копие на оригинална фактура и платежен документ** за закупените и приложени продукти и средства за растителна защита за контрол на доматен минираща молец, съгласно т. 8 от Раздел I на Указанията.

Копията следва да бъдат заверени с подпис и печат от земеделския стопанин и отдел "Прилагане на схеми и мерки за подпомагане" (ПСМП) към Областните дирекции на ДФЗ. След заверяване на копията, оригиналните документи следва да бъдат върнати на земеделския стопанин.

Във фактурата за закупените продукти следва да са отбелязани количеството/бройките и съответната единична цена.

Върху оригиналната фактура (на обратната страна) се прави заверка от ПСМП, като се отбелязва, че фактурата е представена по схема за борба с доматен минираща молец, дата, подпис и печат.

2. Земеделският стопанин представя декларация по образец, в която е направена рекапитулация на вложените количества продукти за растителна защита за контрол на доматен минираща молец *Tuta absoluta*, според Програмата, **заверена от Областните дирекции по безопасност на храните.**

Декларацията се заверява от **ОДБХ след представяне и проверка на записите, по чл. 115а от Закона за защита на растенията, които се вписват в „Дневник за проведените растителнозащитни мероприятия и торене", утвърден със заповед на изпълнителния директор на БАБХ.**

Използването на капани, феромони и биологични агенти се удостоверява със заверка на фактурата от ОДБХ.

3. ДФ "Земеделие" извършва проверка на изискуемите документи по Раздел III на Указанията за прилагане на помощта и изчислява размера на подпомагане.

4. ДФ „Земеделие" извършва служебна проверка от официалната интернет страница на НАП, към момента на представяне на документите по т. 1 и т. 2 на настоящия раздел, удостоверяваща наличие или липса на публични задължения към държавния бюджет. В случай на наличие на задължения, ОД на ДФ „Земеделие" изпраща уведомително писмо, като се дава срок от 10 дни от датата на получаване на писмото от страна на бенефициера да се погасят задълженията. При неизпълнение, заявлението се отхвърля и бенефициерът не подлежи на подпомагане.

5. ДФЗ превежда дължимата сума по банковата сметка на земеделския стопанин и изпраща Уведомително писмо за изплатения размер на помощта.

6. В случай на отказ, ДФ „Земеделие" уведомява кандидата с писмо.

IV. КОНТРОЛ И ОТГОВОРНОСТИ

1. Отделите РТИ към ОД на ДФ „Земеделие" извършват проверки на място за установяване размера на обработваните площи, заети с подпомаганите култури съгласно т. 4.2. на Раздел I от настоящите указания. За резултатите от проверката се изготвя констативен протокол, придружен със снимков материал.

2. При установени обстоятелства по т. 1., различни от заявените:

2.1. Констатирана по-малка площ от заявената, помощта се редуцира на база реално констатираната площ.

2.2. Констатирана по-голяма площ от заявената, помощта е на база заявената площ.

3. При констатирано нецелево използване на помощта, включително и при анулирани фактури, при деклариране на неверни данни, при представяне на неистински документи, както и при неспазване на мерките за контрол на вредителя доматен минираща молец *Tuta absoluta*,

предвидени в Програмата, помощта подлежи на връщане. Вземането става изискуемо, ведно със законната лихва от датата на получаването ѝ.

4. Дирекция „КСП” в ЦУ на ДФ „Земеделие” извършва административна/документална проверка на база извадка от 10 % от бенефициентите. Определянето на извадката се извършва при спазване на съотношение: 40 % на база риск-анализ (при рисков фактор размер на площта, за която се кандидатства) и 60 % на случаен принцип от обхвата.

5. ДФ „Земеделие” може по всяко време да изисква информация и документи от земеделските стопани във връзка с доказването на правомерното използване на помощта.

6. Предоставените финансови средства по настоящата държавна помощ, имат характер на публично вземане. Принудително събиране на тези средства се осъществява от ДФ “Земеделие“ по реда на ЗПЗП, АПК и ДОПК.

V. СРОКОВЕ НА ПОМОЩТА

1. Срок за подаване на заявления: **от 05 юни 2023 г. до 13 октомври 2023 г.**

2. Срок за отчитане и представяне на документи по т. 1. и т. 2. от Раздел III на настоящите указания: **до 31 октомври 2023 г.**

3. Срок за изплащане на средствата: **до 15 декември 2023 г.**

Допуска се изплащане на помощта и след срока, при възникнали казуси и обстоятелства, изискващи извършване на допълнително обследване допустимостта за подпомагане на съответния бенефициер.

VI. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ

1. Помощта, съгласно тази схема, е вид държавна помощ, предоставена при условията на правото на Европейския съюз.

2. Земеделски стопани, които не са микро-, малки или средни предприятия по смисъла на Регламент (ЕС) 2022/2472 нямат право на помощта. При неизпълнение на това задължение помощта става изискуема и подлежи на връщане, заедно със законната лихва от датата на получаването ѝ.

3. За помощите за компенсиране на разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията съгласно чл. 6, параграф 5, б. „д“ от Регламент (ЕС) 2022/2472 не се изисква стимулиращ ефект или се счита, че притежават такъв,

4. Регламент (ЕС) 2022/2472 (чл. 1, параграф 5, б. „в“) се прилага и по отношение на предприятия в затруднено положение в случаите на помощи за компенсиране на разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията.

5. Помощта не може да е свързана с мерки, за които в законодателството на Съюза е предвидено, че разходите по тези мерки са за сметка на бенефициера, освен ако разходите за тях се покриват изцяло от задължителни такси, наложени на бенефициерите.

6. Земеделски стопани, които са предприятия - обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Комисията, с което дадена помощ се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар нямат право на помощта.

7. Помощта, съгласно тази схема може да се натрупва с:

- всякаква друга държавна помощ, доколкото тези мерки се отнасят до различни установими допустими разходи;

- всякаква друга държавна помощ във връзка със същите допустими разходи, които частично или напълно се припокриват, само ако това натрупване не води до надвишаване на най-високия интензитет на помощта или размер на помощта, приложими за тази помощ по силата на настоящия регламент;

- с помощ de minimis за едни и същи допустими разходи, ако в резултат на това натрупване интензитетът на помощта или размерът на помощта не превишава стойностите, определени в Регламент (ЕС) 2022/2472.

8. Помощта не се прилага за дейности, свързани с износ за трети държави или държави членки, по-конкретно помощ, която е пряко свързана с изнасяните количества, със създаването и функционирането на дистрибуторска мрежа или с други текущи разходи по износната дейност;

9. Предоставянето на помощ по схемата не може да е обвързано с условие за преференциално използване на местни продукти за сметка на вносни такива;

10. Не се предоставя помощ, която поради своето естество, поради придружаващите я условия или поради метода на нейното финансиране — води до неотделимо нарушение на законодателството на Съюза, по - специално:

а) помощи, чието предоставяне е свързано със задължението бенефициерът да използва местно произведени стоки или услуги;

б) помощи, които ограничават възможността бенефициерите да се възползват от резултатите от научноизследователска и развойна дейност и иновации в други държави членки;

11. Публикуване и информация

Във връзка изпълнение на изискванията на чл. 9 от Регламент (ЕС) 2022/2472 Публикуване и информация, и към настоящия момент на уебсайта на Министерство на земеделието се поддържа актуален списък на държавните помощи, съдържащ информация за видовете помощи, период на подпомагане, правно основание, цел, форма и интензитет на помощта, както и препращане към официалния уебсайт на Комисията, където са публикувани всички държавни помощи (обобщена информация, в случаите на помощи освободени от нотификация или решенията на ЕК относно съвместимостта с правилата за държавни помощи).

На уебсайта на предоставящия орган на държавни помощи в земеделието - Държавен фонд „Земеделие” се публикуват указания за прилагане на всички държавни помощи в земеделието, попадащи в обхвата на груповото освобождаване, минималните помощи и други данни, необходими за наблюдението и прозрачността на държавните помощи.

При спазване изискването за прозрачност и публикуване на информацията, в съответствие с чл. 9, параграф 1, б. "в" от Регламент (ЕС) 2022/2472, на сайта на ДФ ”Земеделие” се публикува информация за всяка отпусната индивидуална помощ, надхвърляща 10 000 EUR за бенефициери, извършващи дейност в първичното селскостопанско производство.

12. Наблюдение - съгласно чл. 13 Наблюдение от Регламент (ЕС) 2022/2472 в Министерство на земеделието се съхранява официална документация и информация относно изпратените уведомления до Европейската комисия, решенията на ЕК за схемите за държавна помощ, помощите, попадащи в обхвата на групово освобождаване, минималните помощи и други данни, необходими за наблюдението и прозрачността на държавните помощи.

Подробните записи с информация и подкрепяща документация, чрез които може да се установи изпълнението на всички условия, определени в Регламент (ЕС) 2022/2472 се съхраняват за период от 10 години от датата на предоставяне на последната помощ по схемата за помощ.

В ДФ ”Земеделие” се съхраняват документите по Раздели II и III от настоящите указания за предоставяне на помощта.

13. В съответствие с чл. 10 от Закона за държавните помощи, ДФ ”Земеделие” е администратор по отношение на прилагането и предоставянето на помощта.

За МЗм
Заместник-министър: **(П)**
Крум Неделков

За ДФ ”Земеделие”
Изпълнителен директор: **(П)**
Георги Тахов